

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 102.

Sreda, 17. decembra 1930.

Leto V.

Šolske kvalifikacije.

Gotovim krogom v naši državi nikakor ne gre v glavo, kako to, da oni ne morejo voditi naše socialne politike brez delavskega gibanja, še manj pa proti njemu. V predstavniških delavskih gibanjih vidijo trajno oviro za izvedbo svojih načrtov. In nazadnje so se povzpeli do trditve, da te ovire tiče v tem, ker večina predstavnikov delavskega gibanja nima predpisane — šolske izobrazbe! Zato je po mnenju teh krogov treba, da se ta predpisana šolska izobrazba od prizadetih zahteva, v prvi vrsti seveda z namenom, da se jih odstrani iz njihovega delokroga.

Odvajati socialno politiko od svobodnega delavskega pokreta pomeni ravno toliko, kakor odvajati otroka od njegovega očeta. Socialna politika se je poročila v sindikalnih organizacijah, ne samo zato, ker je ona bila med prvimi njihovimi zahtevami, temveč tudi zato, ker so jo sindikalne organizacije že praktično izvajale, še predno je bila v programih državne politike.

To je prvo. Drugo je pa tole: vprašanje vodenja kakršnekoli, in tudi socialne politike, je šele v zadnji vrsti strokovno vprašanje, a v prvi vrsti je to politično in razredno vprašanje. Zahtevati za vodstvo kakve politične zadeve šolsko kvalifikacijo na primer za predsednika republike, patrijarha, papeža, ministra ali narodnega poslanca.

Tretje je pa, da se v nobeni šoli ne uči intelekt sam po sebi, temveč samo gotovi učni predmeti. Da postane nekdo inženir, zdravnik ali sodnik, je samoobsebi umevno, da mora imeti odgovarjajočo šolsko izobrazbo. Ni pa šole, ki bi ljudi usposabljal za upravno službo v različnih javnih in zasebnih ustanovah. A baš ta upravna služba je za politično stran tega vprašanja najvažnejša. Samo preko upravnega aparata je v ustanovi mogoče priti do vpliva. Skupina, stan ali razred pa, ki ne more v ta upravni aparat spraviti svojih ljudi, je pa vedno v nevarnosti, da se njen zunanji vpliv lahko izigra.

Vprašanje upravne službe v vseh ustanovah je torej v prvi vrsti vprašanje zaupanja in izvajanja vpliva, potem šele v zadnji vrsti pa vprašanje šolske kvalifikacije. Z absolutiranjem gotovih šol si nihče ne more pridobiti pravice, še manje monopola na zastopstvo nekega razreda. Ali ni zadosti, da omogočajo šolske kvalifikacije tudi nesposobnim napredovanju v javnem življenju.

Če mi zahtevamo, da se v upravni aparat vsaj delavskih ustanov zamorejo sprejemati tudi tisti, ki nimajo popolne šolske kvalifikacije, imajo pa vse druge stvarne pogoje za to, tedaj mi ne branimo nameščenskih plač, ki odgovarjajo komaj plačam povprečnih zasebnih nameščencev; s tem mi ne vršimo nikakega partizanstva ali protekcionizma, temveč zastopamo samo življenjske zahteve delavskega razreda in njegovega pokreta. S tem manifestiramo, da ima delavski razred pravico, da sodeluje po svojih poverjenikih in po svoji moči v upravi svojih javnih ustanov.

Končno je treba, da smo si s tem na jasnem: kdor delavskemu gibanju to odreka, ta je proti normalnemu razvoju delavskega razreda, je proti svobodnemu delavskemu gibanju, ta je stvarno proti pravi socialni politiki. Povedati moramo tudi

Delavci, za socialno zavarovanje gre!

Načrt reforme zakona o socialnem zavarovanju.

Ministrstvo socialne politike je izdelalo načrt za revizijo zakona o socialnem zavarovanju ter ga predložilo na vpogled gospodarskim in delavskim zbornicam.

Posebnost novega zakona je, da uvaja zavarovanje za starost in onemoglost, h kateremu namerava tudi država nekaj prispevati. Okrožni uradi, oziroma samoupravni organi bodo sicer imeli več pravic glede izvajanja zavarovanja, nasprotno pa bo imela vlada v sami upravi več kontrole, ker bo imenovala iz vrst delavcev in delodajalcev eno tretjino članov uprave. Drugi dve tretjini pa bosta imenovali v upravne organe vsaka po eno Delavska zbornica in Trgovska in obrtna zbornica.

Celotno zavarovanje bo unificirano (bolniško, nezgodno in starostno).

Novi zakon ima osem mezdnih razredov. Najvišja zavarovana mezda bo znašala Din 80.—, doslej samo Din 48.—. Razreda bo še poseben razred za vajence. Izločijo se iz zavarovanja strežnice in osebe, ki imajo nad 6000 Din mesečne plače.

V zavarovanju se uvedejo nekatere karence glede raznih rodbinskih podpor in terapijskih in zdraviliških dajatev, dočim se trajnim članom zavarovanja nudijo deloma

boljše ugodnosti. Prispevki se v bistvu ne izpreminjajo. Zavarovani pa bodo v bodoče tudi hišni delavci in zakupniki kakor tudi mornarji, ki se nahajajo na potovanju v inozemstvu.

Zavarovanje za nezaposlenost se uredi s posebnim zakonom.

Uvedba zavarovanja za starost in onemoglost je načelnega pomena, dasi bo imelo ob malenkostnih prispevkih le minimalen pomen. Potrebno pa je, da se to načelo uveljavi, ker tudi v naši državi narašča pauperizacija ali obubožanje naroda in bo socialna zaščita vedno bolj nujna.

Načrt zakona o socialnem zavarovanju deloma omejuje in utesnjuje dajatve v bolniški panogi iz fiskalnih razlogov, da se je moglo spraviti v načrt zakona prve početke starostnega zavarovanja. Znatno pa poslabšuje nezgodno zavarovanje, ki je bilo že doslej, zlasti za nekatere poklicne delavce, ki jih je nezgoda onesposobila za njih poklic, jako majhno.

Opozarjamo delavstvo na načrt zakona o socialnem zavarovanju, da ga še enkrat premotri in zavzame svoje stališče.

Načrt v bistvu ni reakcionaren, dasi bi delavstvo želelo, da se v njem še marsikaj izpopolni.

Blok držav pod vodstvom Italije?

Prazne nade vatičanske diplomacije.

Nedavno je priobčil ljubljanski »Slovenec« bombastičen članek o nevarnosti bloka orijentskih in srednjeevropskih držav pod vodstvom Italije, oziroma fašizma. Mi smo že prej povdarili, da take nevarnosti ni ter opozorili, da se nekatere države, kakor zlasti Madžarska in Bolgarija naslanjata na kričavo Italijo zgolj zaradi svojih aspiracij, to je, s to politično pozo menita, da bosta lažje izsilili revizijo mirovni pogodbe in razširjenje svojih meja. Vse te države ne morejo Italiji nič nuditi in Italija ne njim, tembolj, ker smatrajo vplivne države Italijo za neresen in ponesrečen eksperiment reorganizacije države oziroma družbe.

Te dni pa je o tem bloku povedal svoje mnenje francoskemu listu »Intransigeant« avstrijski podkancler dr. Schober, ki ni naš prijatelj, in on pravi, da ne veruje v ustvaritev političnega bloka Italije, Madžarske, Avstrije, Bolgarije, Grčije in

Turčije. Tak blok nastaja samo v fantazijah. Avstrija vzdržuje z vsemi državami prijateljske odnose, nima pa z njimi nobene tajne pogodbe in je tudi ne bo sklenila.

Tako izjavlja avstrijski podkancler in zunanji minister, bivši policijski direktor, ker hoče spoštovati avstrijsko republikansko demokracijo.

Klerikalizmu bi bil všeč politični blok pod vodstvom Italije, ker bi s tem pridobil na vplivu tudi zaveznik Italije Vatikan. Kakor pa kaže razvoj razpadajočega fašizma v Italiji, je dobil Vatikan v Mussoliniju slabega zaveznika, ki sicer kriči v svet, doma si pa ne more pomagati kakor neboglen otrok, in se zateka v okrilje Vatikana, da bi mu v svetovni politiki in doma ta pomagal na nože.

Fantazije o gorenjem političnem bloku so bilka, za katero se utoplenci love.

Francozi imajo novo vlado

meščanske levice.

Dne 12. t. m. je bila sestavljena na Francoskem nova vlada. Predsednik vlade je senator Teodor Steeg. A. Briand je tudi v novi vladi minister za zunanje posle. Nova vlada je nekoliko bolj levičarska, kakor je bila konservativna Tardieujeva vlada, vendar pa nima zanesljive večine in je jako dvomljivo, koliko časa bo ostala na krmilu. No-

to: zamoremo se prilagoditi danim razmeram, ne damo se pa zlomiti, mi stojimo in pademo z vsemi onimi klasičnimi zahtevami delavskega gibanja, okrog katerih se združujejo milijonske mase delavstva vseh držav in vseh narodov.

Italijanski poslanik v Beogradu preklicuje vesti o delavskih nemirih v gorenji Italiji. Italijanski fašistični listi pa sami poročajo, da so italijanske oblasti aretirale več sto delavcev. — Ali so fašisti morda poslali te delavce v letovišča?

Seja vlade

pod predsedstvom kralja.

V Beogradu je imela 11. t. m. vlada pod predsedstvom kralja sejo, v kateri je razpravljala o programu za bodoče leto. Na seji se je govorilo o znižanju davčnih bremen (zemljarine za 2%), trošarine, carine za pluge in poljedelske stroje ter o investicijah za živinorejo, vinogradništvo, znižanju prometnih tarif za blago, gradbi vodnjakov, cest itd. Iz vsebine razgovorov in sklepov na seji je razvidno, da je bila to nekaka proračunska seja, na kateri se je ugotavljalo, katerim vprašanjem naj ministrstva predvsem posvetijo svojo pažnjo. Seja je nekak odjek obljub, ki so jih ministri dajali ob svojih potovanjih po državi.

Dr. Voja Marinkovič o miru!

Angleška delavska vlada za mir.

Jugoslovanski zunanji minister dr. Voja Marinkovič je obiskal minule dni Atene v svrhu utrditve prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Grčijo, ki jim je tudi grški ministrski predsednik Venizelos naklonjen.

Dr. Marinkovič je podal grškemu in inozemskemu časopisju izjavo, v kateri pravi, da so se izmenjala na sestanku mnenja o mednarodnem položaju ter poudarilo mnenje, da se na Balkanu ohrani in varuje sedanje stanje. Zedinili smo se glede narodnostnega manjšinskega vprašanja ter utrdili medsebojno zaupanje, ki je glavno pri reševanju mednarodnih vprašanj.

Glede miru, nočem biti prerok, morem pa reči, da verujem v dolgo trajen mir v Evropi. Bojazan pred vojno so le psihični vtiski alarmantnih izjav, ki poslabšujejo možnost za ozdravljenje gospodarske krize. Vi vidite Anglijo, kako se zanima, ne samo, da more med narodi placirati svojo produkcijo, marveč tudi, da se zagotovi mir med narodi. Dokler zmaguje v Ameriki ista misel, se nam ni treba bati.

Zunanji minister dr. V. Marinkovič je torej mnenja, da širokoustni kričači, ki groze z vojno, niso nevarni in priznava, da se trudi za svetovni mir zlasti angleška delavska vlada.

Vojaški upori v Španiji.

Provinca revolucijonira.

V pirenejskem mestu Jaca, 20 km od francoske meje, se je uprla tamonjna vojaška garnizija, zaprla svoje poveljnike, zasedla javna poslopja in vse važnejše strateške točke. Garnizija šteje okrog 3000 mož. Vstaši so takoj skušali upor razširiti in so z močno četo odkorakali proti mestu Huesci, da ga osvoje. Del vojaštva v Huesci se je vstajem pridružil, medtem ko se je vladi zvesti del postavil v obrambo. Iz Madrida so takoj poslali več polkov proti vstašem. Na nekem gorskem prelazu med Huesco in Jacom se je vnela huda bitka, v kateri so vstaši izgubili 100 mrtvih, par sto je bilo pa zajetih. Vlada, ki je uvedla strogo cenzuro in prepoved poročati o uporu, javlja, da se smatra lahko upor za zadušjen. Vendar pa izgleda, da še ni vsega konec. Upora se je udeležil baje tudi kapetan Fran-

Maribor.

Knjižnica Delavske zbornice je izposodila v novembru 945 obiskovalcem 1550 knjig; pristopilo je 41 novih članov.

Skrčenje obrata vsled pomanjkanja kreditov je bilo uvedeno v materialnem skladišču državne železnice. Dela se samo 19 dni v mesecu. Ostali čas prežive delavci na brezplačnem dopustu. Doklej bo trajalo to stanje, se ne ve točno, na vsak način pa pomeni to stanje težak udarec za delavce, ki že itak slabo zaslužijo, tudi če so polno zaposleni.

Zimski kres »Detoljuba«. Letošnji zimski kres društva »Detoljub« v Mariboru se vrši v nedeljo, dne 21. decembra v beli dvorani pivovarne Union (Götz) ob 3. uri popoldne. Kakor vsako leto, bodo tudi letos otroci sami skrbeli za praznovanje tega dneva miru. Vabljeni so vsa prijateljska društva, vabljeni so tudi vsi dobrotniki, ki podpirajo »Detoljub«.

Božične okraske kupujte le v papirnici Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Studenci pri Mariboru

Ljudska univerza. V četrtek, 18. novembra, ob 19. uri predava sodni svetnik g. Vladimir Travner o temi »Kako smo lahko srečni«. To je zadnje predavanje v letošnjem letu.

Širite naš list!

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero
ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt«. Naroča se Administration der »Radio« welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **rogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!

socijalno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socijalno dramo.

Delavski oder „Svobode“

uprizori v nedeljo 21. decembra 1930 ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice, reprizo drame Maksima Gorkega „Na dnu“.

Premijera 7. decembra in gostovanje v Varaždinu 29. novembra, sta dokazala, da so uloge v pravih rokah. Kritika je povdarila, da so igralci svoje uloge ne igrali, nego naravnost živeli.

Repriza bo gotovo še mnogo boljše. Zato vsi, ki še niste videli te drame in igralcev Delavskega odra, pridite. Vstopnice so že v predprodaji v pisarni Strokovne komisije. Cene sedežev so: 12, 10, 8, 6 Din, stojišča 4 Din.

Na svidenje!

Delavski oder »Svobode«.

Hrastnik.

Lepo uspelo predavanje o pomenu alpinizma za delavstvo. V nedeljo, dne 14. decembra 1930 je priredila podružnica »Prijatelj Prirode« v Hrastniku predavanje o pomenu alpinizma za delavstvo. Predaval je dr. Tuma s skioptičnimi slikami. Pred predavanjem in po predavanju je zapel pevski zbor podružnice »Svobode« v Hrastniku nekoliko lepih

pesmi tako ubrano, da je pokazal jak kulturni napredek delavstva v Hrastniku. Dvorana je bila prenapolnjena, tako da niti vsi niso mogli dobiti prostora ter je delavstvo obojega spola z zanimanjem sledilo predavanju. Članstvo podružnice »Prijatelj Prirode« v Hrastniku šteje preko 60 članov in vse obeta, da se bo tudi v bodoče ugodno razvijala.

Zalog.

Dramatični odsek tukajšnje »Svobode« vprizori dne 21. t. m. v dvorani g. Cirila Požarja burko v treh dejanjih »Moč uniforme«. Igralci pojo vse v igro spadajoče kuplete. Ker je to prvi nastop v letošnji sezoni, vabimo tudi tem potom vse sodruge in sodružice, delavce v našem kraju, kakor tudi iz bližnje okolice. Smeha bo dovolj. Posetite nas s svojo navzočnostjo, če že ne z drugim, vsaj s tem poplačate naš trud. — Odbor.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Popravila ur

srebrnine, kakor tudi gramofonov najboljših, hitro in poceni

M. JILGER-JEV SIN
URAR

Maribor, Gosposka 15

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Meh za smeh.

Kaj se ne da izmenjati. Dva brezposelna rokodelska pomočnika, Anza in Luka, sta šla na pot iskat dela. Ker nista imela denarja, sta prosila po hišah milih darov. Dobila sta kruha in tu in tam kak dinar. Pot ju pripelje v vas Betajново. Sredi vasi, poleg cerkve, se je košatilo župnišče. Anza pravi: »Ti, Luka, imaš bolj pobožen obraz kakor jaz, pojdi k župniku in ga prosi za kak dinar. Mogoče dobiva za kako zemljo in za par cigaret. Kar dobiš si razdeliva. Jaz te počakam tukaj pri vodnjaku.«

»Sicer ne pričakujem veliko uspeha,« pravi Luka, »ampak ker si ti tudi včeraj z menoj delil, bom vseeno poskusil.« In je šel.

Dolgo je trajalo, predno se je vrnil. »No, koliko je neslo?« je vprašal Anza. »Daj, da si razdeliva.«

Prav bedasto ga je Luka pogledal, potem pa je napravil z roko velik križ:

»To sem dobil. Zdaj pa pojdi in izmenjaj.«

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne Slomškov trg 6

Darilo-za vse življenje

je glasbeni instrument, ki poživlja domačnost. Zahtevajte brez odlašanja, da Vam razkažemo naše pousod cenjene instrumente. Strmeli boste nad našimi nizkimi cenami.

TVORNICA GLASBIL MEINEL & HEROLD

PRODAJALNA:
MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg števil. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7% proti trimesčni odpovedi.